

Näppärit: Kava Krista Järvelä

PRO KAUSTINEN RY VUOSIKERTOMUS 2024

PRO KAUSTINEN RY
VUOSIKERTOMUS 2024

JOHDANTO	3
STRATEGIA.....	4
VUODEN FESTIVAALI 2024	6
OHJELMATOIMINTA.....	7
Festivaalit 2024.....	7
Vuoden 2024 teemat.....	8
Kotimainen ohjelmatarjonta	11
Kansainvälinen ohjelmatarjonta.....	11
Vuoden yhtye	12
Pelimanniohjelma	12
Showcase-sarja	12
Unescon perinnealueen ja kaustislaisten toimijoiden tilaisuudet.....	13
Kansantanssi	14
Mestaripelimannit.....	16
Lasten Kaustinen	17
Työpajat ja osallistava toiminta.....	17
European Folk Network Konferenssi	18
TALOUS	19
Lipunmyynti	19
Avustukset	19
TUOTANTO	20
Festivaaliorganisaatio	20
Hallitus ja kokopäiväiset työntekijät	20
Talous ja hallinto	20
Ohjelmatuotanto	20
Järjestelyt ja rakentaminen	21
Majoitustoiminta.....	21
Ravintola- ja anniskelutoiminta	22
Viestintä ja markkinointi.....	22
VASTUULLISUUS.....	23
YHTEISTYÖKUMPPANIT JA VERKOSTOT	24
Luottamus- ja toimihenkilöt.....	25

JOHDANTO

Kaustinen. Kuva: Krista Järvelä.

Kaustisen kansanmusiikkijuhlat on oman alansa merkittävin tapahtuma Suomessa. Se on jo lähes kuuden vuosikymmenen ajan toiminut suomalaisen kansankulttuurin ja koko maan kansanmusiikkilämän risteyskohtana tarjoten kohtaamisen alustan tuhansille harrastajapelimanneille sekä ammattimuusikoille. Kaustisen kansanmusiikkijuhlat on toiminut edelläkävijän roolissa sekä taiteellisilla avuksillaan että kulttuurikeskustelussa. Tästä esimerkkinä on pitkäjänteinen toiminta elävän perinnön parissa, jonka Unescon aineettoman kulttuuriperinnön sopimuksen ratifioiminen ja toimeenpano Suomessa on viime vuosina nostanut valokeilaan.

Festivaalin ohjelmatarjonnan keskeiset osa-alueet ovat kotimainen kansanmusiikki ja kansantanssi, lastenmusiikki, kansainväliset esiintyjät sekä osallistava toiminta, jonka toteuttamistapoja ovat muun muassa kaikille avoimet työpajat, yhteislaulutilaisuudet, tanssituvat ja vapaamuotoiset jamit. Yhtenä festivaalien ominaispiirteinä on laaja-alainen yhteistyö kansanmusiikin ja kansantanssin koko kentän toimijoiden kanssa ohjelmatuotannossa. Monia produktioita tuotetaan yhdessä niin paikallisten, valtakunnallisten kuin kansainvälisten toimijoidenkin kanssa.

Kaustisen kansanmusiikkijuhlat on rakentunut vahvasti kansanmusiikin ja kansantanssin perinteitä ja harrastusta ylläpitävien yhteisöjen toiminnalle. Tapahtuma on alan koko kirjon jokavuotinen näyteikkuna ja esittelypaikka.

Kaustisen kansanmusiikkijuhlien suosio on säilynyt läpi vuosien. Tapahtuma tarjoaa mahdollisuuden tutustua suomalaisen kulttuuriperinnön, erityisesti kansanmusiikin ja kansantanssin elävyyteen niin menneessä ajassa kuin tässä päivässä. Tästä suosiosta on osoituksena hyvän festivaalitunnelman lisäksi niin kokonaiskäyntimäärän kuin esiintyjien määrän nousu vuonna 2024.

Juhlien tuotanto-organisaatio Pro Kaustinen ry:n toiminnan tarkoituksena on suomalaisen kansanmusiikin ja kansantanssin harrastuksen ylläpitäminen ja kehittäminen, kansanmusiikin ja kansantanssin ammatillisuuden tukeminen ja esiin nostaminen sekä näiden ilmiöiden aseman vahvistaminen ja tunnetuksi tekeminen. Tarkoituksensa toteuttamiseksi yhdistys järjestää Kaustisen kansanmusiikkijuhlat vuosittain heinäkuussa. Yhdistyksen jäseniä ovat Kaustisen Nuorisoseura r.y., Kaustisen Näppärit ry. ja Kaustisen Pelimanniyhdistys ry.

Juhlille vuodesta toiseen osallistuvien harrastajien, ammattilaisten ja yleisön tuella ja kannatuksella Kaustisen kansanmusiikkijuhlat toteutettiin 57. kerran 8.-14.7.2024.

STRATEGIA

Pro Kaustisen ry:n toimintaa ohjaa voimassa oleva strategia. Nykyinen strategia toimii kehyksenä vuosittaisille toimintasuunnitelmille linjaten yhdistyksen toimintaa yhdessä sääntöjen sekä muiden ohjaavien asiakirjojen kanssa.

KESÄN ONNELLISIMMAT PÄIVÄT

”Kesän onnellisimmiksi päiviksi” nimetty tapahtuma koostuu tyytyväisistä pelimanneista, laadukkaista artisteista, mielenkiintoisesta oheisohjelmasta ja tasokkaista palveluista, jotka kaikki tukevat toisiaan muodostaen kävijälle kokonaisvaltaisen ja ainutkertaisen elämyksen.

KOHTAAMISPAIKKANA KAUSTINEN

Kaustisen kansanmusiikkijuhlat on innostava kohtaamispaikka, jossa yleisö, artistit, pelimannit, henkilöstö sekä kaikki tapahtuman sidosryhmät ovat yhdenvertaisia.

KULTTUURIPOLITIIKAN SUUNNANNÄYTTÄJÄ

Kaustisen kansanmusiikkijuhlat on luovan taiteenharrastajan mekka. Kaustisen taiteelliset ja kulttuuripoliittiset avaukset huomataan. Kansanmusiikkijuhlat ajaa rohkeasti ja määrätietoisesti tulevaisuuden suomalaisen kulttuuripolitiikan perustaksi omia taide- ja kulttuuripoliittisia arvojaan: paikallisperinteiden elinvoimaisuuden kasvatamista, musiikin harrastustoiminnan kehittämistä ja lisäämistä, taiteen yhteisöllisyyttä, rajattomuutta, ajattomuutta, tasa-arvoa ja sen hyvinvointivaikutusten parempaa huomioimista. Tapahtuma säilyttää kansanmusiikin monipuolisen ilmeen tuomalla esiin sekä perinteistä että uutta kansanmusiikkia ja -tanssia.

YHTEISTYÖLLÄ LISÄARVOA

Festivaali on lisäarvoa tuottava yhteistyökumppani paikallisesti ja valtakunnallisesti, ja se huolehtii monikerroksisesta yhteistyökumppaniverkostostaan ja osallistuu maakunnalliseen kehittämistyöhön.

Avajaiskulkue. Kuva Sami Paasila

VUODEN FESTIVAALI 2024

KPO-areenan tunnelmaa. Kuva Krista Järvelä

Finland Festivals valitsi Kaustisen kansanmusiikkijuhlat vuoden festivaaliksi 2024. Tunnustus myönnetään vuosittain merkittävästä taiteellisesta kehityksestä, huomattavasta taiteellisesta saavutuksesta tai lupaavasta läpimurrosta.

Finland Festivalsin hallitus perustelee valintaa seuraavasti: *Kaustinen Folk Music Festivalilla pääosassa on yhteisöllisyys: ammattilaiset ja harrastajat ovat yhtä suurta perhettä, jossa kaikki voivat olla aktiivisia osallistujia soiton, laulun ja tanssin parissa. Kaustisella elää vahvana kansanmusiikkitraditio, joka siirtyy sukupolvelta toiselle, mestareilta kisälleille. Festivaalin juuret ovat tiukasti kiinni alueen pelimanniperinteessä, mutta samalla tuodaan rohkeasti esille nykykansanmusiikin uusimpia trendejä, ja saadaan nämä kaksi maailmaa soimaan yhdessä. Festivaali on vaikuttanut vahvasti siihen, että kaustislainen viulunsoitto on nostettu Unescon ihmiskunnan aineettoman kulttuuriperinnön luetteloon.*

OHJELMATOIMINTA

Kaustisen kansanmusiikkijuhlat on koko lähes kuusikymmenvuotisen olemassaolonsa ajan toiminut kansanmusiikin ja -tanssin alati kehittyvänä toimintakenttänä ja monien perinteiden ja kulttuurien näyteikkunana. Ohjelma rakennetaan monipuoliseksi kokonaisuudeksi, jossa voimallisesti elävät paikallisperinteet, vuosittain vaihtuva maakuntateema, festivaalin oma pääteema sekä Kansanmusiikin ja kansantanssin edistämiskeskuksen vuositeema yhdistyvät kotimaisen ja kansainvälisen ammattikansanmusiikin ja -tanssin vahvaan osaamiskenttään. Kansanmusiikin ja kansantanssin moninaisuus ja erilaiset muut elävän perinnön muodot olivat myös vuoden 2024 tapahtumassa vahvasti esillä koko viikon ajan niin festivaalipuistossa kuin muuallakin Kaustisella avajaismaanantaista aina sunnuntaiamupäivän päätösoittoon saakka

FESTIVAALIT 2024

Festivaali toteutettiin seitsenpäiväisenä tapahtumana, jossa vieraili yhteensä noin 750 esiintyjäryhmää. Yksittäisiä esiintyjä oli kaikkiaan noin 4600, joista noin 4100 pelimanniesiintyjä ja noin 500 palkkiota saavia artisteja. Lavoja oli festivaalialueella 32, lisäksi Kaustinen käy kylään -konserttisarjan yleisölle maksuttomia esiintymispaikkoja oli viisitoista. Festivaalin avajaismaanantai oli kuudetta kertaa maksuton yleisölle. Avajaispäivän ilmaisen ohjelman mahdollisti tuellaan OP Jokilaaksot. Maksuton avajaispäivä keräsi tuhansia kävijöitä KPO-areenan avajaisjuhlaan, jossa puheet, mestaripelimannien nimeämiset sekä keskipohjalaisen ja kaustislaisen elävän perinnön esitykset vuorottelivat. Juhlapuheen piti kunta- ja alueministeri Anna-Kaisa Ikonen.

ACC United, Antti Paalasen luotsaama hanuriparaati.
Kuva Risto Savolainen

Alue- ja kuntaministeri Anna-Kaisa Ikonen. Kuva Krista Järvelä

VUODEN 2024 TEEMAT

Omasta päästä

Festivaalin ohjelmasisältöön vaikutti neljä kantavaa teemaa. Kansanmusiikin ja kansantanssin edistämiskeskuksen vuosi-tema Omasta päästä viitoitti useita festivaaliviikon ohjelmallisia kokonaisuuksia. Pelimannitalon ja Kansanmusiikki-instituutin järjestämä Konsta Jylhä -kilpailu pidettiin soolokilpailuna ja sen tema oli Omasta päästä. Kilpailuun sai osallistua improvisoinnin ja muuntelun Suomen tai lähialueiden kansanmusiikkiperinteisiin yhdistävällä ohjelmistolla. Lisäksi teemaa käsiteltiin suoraan tai epäsuorasti lukuisien esiintyjien, esimerkiksi Improvisaatioteatteri Stella Polariksen, taiwanilaisen NTNU GIEM Ensemblen sekä malilaisen Samba Tourén ohjelmissa. Omasta päästä -teeman puitteissa toteutettiin myös koko perheelle sopiva työpaja, jossa musiikkia ja äänimaisemia päästiin luomaan yhdessä vanhojen postikorttikuvien pohjalta.

Maakuntateemana Etelä-Pohjanmaa

Lähes juhlien alusta saakka ohjelmassa ollut maakuntateema oli tänä vuonna Etelä-Pohjanmaa. Mukana oli niin pelimanniryhmiä, tanssiryhmiä kuin yksittäisiä artisteja, ja maakunnan esityksiä nähtiin koko viikon ajan. Pääkonsertti festivaaliareenalla toi yhteen yli neljä sataa kaikenikäistä soittajaa, laulajaa ja tanssijaa, jotka olivat koonneet upean kokonaisuuden maakuntansa kansanmusiikin helmistä. Konsertti huipentui uljaaseen yhteisnumeroon.

Tervahaudan latomista tervamestari Seppo Kalliokosken johdolla. Kuva Sami Paasila

Festivaaliviikon viimeinen klubi-ilta oli rakennettu vahvalle eteläpohjalaiselle osaamiselle, kun Makoosta ja muikaa - Pirskehet Eepeeltä -kokonaisuudessa esiintyivät maakunnan tunnetuimmat yhtyeet Kiharakolmio, Bill Hota, Mäsä Duo, Haka ja 5/5. Klubin illan päätti Etelä-Pohjanmaalta maailmankartalle itsensä ponnistanut Antti Paalanen. Lisäksi elävän perinnön kansalliseen wikiluetteloon nostettu kaksirivisen soitto toimi usean eteläpohjalaiskonsertin ja -jamisoiton pääsoittimena. Muita eteläpohjalaisia esiintyjä olivat mm. Miljoonasade, Sakalaiskat, Ronuuttajat, Kansanmusiikkiyhtye Väkkärä, Tiilat ja Pelimannit, Viihdekuoro Marit ja Mikot sekä Etelä-Pohjanmaan Mieslaulajat Jussit.

Lisäksi Nordic Dance -tanssityöpajoissa teemana koko viikon oli maakuntateeman kunniaksi Etelä-Pohjanmaalla vahvana elänyt Polska ja sen erilaiset variaatiot ja kuultiin Piia Kleemola-Välimäen soiva luento isojokisista naispelimanneista. Laulutuvissa laulettiin eteläpohjalaisia lauluja, ja useissa soittojameissa opetettiin maakunnan erityyisiä kappaleita.

Elävä perintö

Aineettoman kulttuuriperinnön ilmiöitä esiin tuova Elävän perinnön teema on ollut jo vakiintunut tärkeäksi osaksi tapahtuman ohjelmaa. Teemaan liittyviä ohjelmasisältöjä tuotetaan yhteistyössä vuosittain vaihtelevasti eri toimijoiden kanssa. Joka-vuotinen ja tärkein yhteistyötaho on Kansanmusiikki-instituutti.

Pikkuusen paree - maakuntateeman pääkonsertti Areenalla. Kuva Krista Järvelä

Festivaalien sydämenä oleva Kaustislainen viulunsoitto liitettiin Unescon ihmiskunnan aineettoman kulttuuriperinnön luetteloon joulukuussa 2021, ja festivaalit ovat ehdottoman luonteva paikka tutustua niin kaustislaiseen viulunsoitoperinteeseen ja sitä turvaaviin aktiviteetteihin kuin monenlaisiin ympäri Suomea ja maailmaa tuleviin elävän perinnön ilmiöihin. Musiikin ja tanssin ohella esiin tuodaan elävän perinnön ilmiöitä myös muilta elämäntilanteilta. Erityisesti nämä ovat esillä Juhlapihan Elävän perinnön pisteellä, jolla vieraillee eri perinneilmiöiden asiantuntijoita, harjoittajia ja ystäviä. Elävän perinnön pisteen ohjelmalla on oma tuottajansa.

Omista perinteistään kertoivat muun muassa niin ikään Unescon luettelossa olevan bretnalaisen fest-nozin, laululla johdetun rinkitanssijuhlan, edustajat Ranskasta sekä kansanmusiikin ammattiopiskelijat Taiwanista. Ánnámáret eli Anna Näkkäljärvi-Länsman puolestaan johdatteli saamelaisen elävän perinnön teemoihin. Elävän perinnön pisteelle ladottiin tervahauta työnäytöksenä tervamestari Seppo Kalliokosken ja talkooväen toimesta. Tervahaudan luona on aikanaan myös tanssittu, joten purppuria pääsi harjoittelemaan tervahaudan viereisellä Juhlapihalla eri työpajoissa. Viikon aikana pisteellä esiteltiin lisäksi saunakulttuuria, kansanomaiseen paritanssiin ja tanssisoittoon liittyvää Tanhuvakka-projektia ja leipäjuusto -perinnettä, pidettiin neulomistukioita

sekä jouhikko-, avainviulu- ja 2-rivishaitarijameja, tavattiin soitinrakentajia sekä modernisoitiin häihin liittyvää polttariperinnettä. Pisteellä kohdattiin aineettoman ja aineellisen kulttuuriperinnön asiantuntijoita ja keskusteltiin perinnerinkien pannukahveilla sekä suomeksi että englanniksi ja käsityön äärellä -keskusteluissa yleisö pääsi kokeilemaan myös pirtanauhan tekoa. Saunakulttuuriin pääsi tutustumaan tarkemmin Mosalan rantaan pystytetyssä saunakylässä, joka toteutettiin yhteistyössä Hotelli Kaustisen, kansallisen saunaringin toimijoiden ja saunaharrastajien kanssa. Yleisö sai paneutua Jussipaitoihin Etelä-Pohjanmaan Taitoliiton Juureva jussipaita -näyttelyssä.

Ensimmäistä kertaa järjestettiin yhteistyössä Kansanmusiikki-instituutin kanssa englanninkielinen aineettoman kulttuuriperinnön luento ja seminaarisarja Kaustinen ICH Academy, jonka luennoitsijoina kuultiin kansainvälisiä asiantuntijoita ja perinteenharjoittajia Suomen ja Kaustisen lisäksi Virossa, Saksasta, Ruotsista, Ranskasta ja Taiwanista. Luentosarja oli suunnattu pääasiassa kulttuuriperinnön opiskelijoille ja tutkijoille, mutta kaikki festivaalivieraan olivat tervetulleita kuulemaan kiinnostavista eri maiden ja toimijoiden näkökulmista.

Grupo de coros y danzas Francisco de Goya (ES) Juhlapihalla. Kuva Susanna Salokannel

Kylässä

Festivaalin oma teema vuonna 2024 oli Kylässä, joka näkyi festivaaliviikon ohjelmassa joka päivä. Teemalla haluttiin korostaa ja tuoda esiin sitä, kuinka kylässä, kaupunginosissa tai muissa mikroympäristöissä toimitaan ruohonjuuritason elävän kulttuuriperinnön ja siten sosiaalisen ja kulttuurisen kestävä kehityksen generaattoreina ja ilmiön kannattelijoina. Tätä teemaa toteutettiin mm. neljän eri kansanmusiikin artisti- tai ammattilaisryhmän kanssa, jotka kävivät neljän eri sidosryhmän luona vierilemassa, ”kylässä” kevään aikana ennen festivaalia. Kyläilyn keskeinen osa oli työpaja, jossa valmistettiin yhteinen ohjelma sekä kyseisen ryhmän olemassa olevan ohjelmiston, toiveiden että ammattilaisartistin ohjelmiston tai luovien virikkeiden perusteella. Kokonaisuudessa olivat mukana ENKEL ja Mäntyharjun huuliharpietit, Antti Paalanen ja eteläpohjalaiset sekä ranskalaiset kaksirivisen soittajat, Dantchev:Domain ja iranilaislähtöinen Mehrnoosh Zolfaghari sekä Näppärit ja Kumon musiikkikoulun erityislasten ja nuorten ryhmä. Teeman soveltuvasti toteutettiin myös useampi pääareenan konsertti, jotka kokosivat useiden eri paikkakunnan ja yhteisön toimet yhteen. Kaustisen nuorisoseuran kansantanssiryhmä Ottosten kanssa tanssimassa nähtiin Motoran Säpäkät Joensuusta, pääkaupunkiseudun ja alueen kansanmusiikin perusopetuksen ryhmät

kokoontuivat suureen yhteiskonserttiin nimeltään KAMUPESU ja Kaustisen festivaaleille kutsuttiin myös kaikki Suomen musiikkilukiot paikallisen musiikkilukion isännöimänä. Pelimanniyhtyeet haastettiin mukaan esittelemään omaa toimintaansa vuosi-areenan kautta festivaalin sosiaalisen median kanavilla ennen festivaalia ja useat ryhmät kertoivatkin omasta suhteestaan paikallistoimintaan ja kylässä -teemaan.

Kansainvälisyys kansanmusiikissa ja kansantanssissa

Festivaali-ohjelmassa nähtiin jälleen esiintyjä useista maista ja kuudelta eri mantereelta. Kaukaisimmat esiintyjät tulivat Taiwanista, Japanista, Kolumbiasta, Brasiliasta, Venezuelasta, Brasiliasta, Australiasta, Yhdysvalloista, Malista, Senegalista sekä Iranista. Eurooppalaiset esiintyjät tulivat Serbiasta, Ranskasta, Irlannista, Italiasta, Espanjasta, Englannista ja Virosta. Pohjoismaista esiintyjä saapui Ruotsista, Tanskasta sekä Norjasta. Yhteistyötahoina kansainvälisen ohjelman toteuttamisessa olivat Italian kulttuuri-instituutti, Bretagnen alue, DRAC Bretagne, CBAP sekä Quai Ouest Musiques.

KOTIMAINEN OHJELMATARJONTA

Festivaalin tarjoama kotimaisen ammattimaisen kansanmusiikin huippuosaaminen oli monipuolista. Esiintymässä nähtiin 20 vuotta täyttänyt, kansainvälisesti tunnettu huuliharppuyhtye Sväng, 60-vuotisjuhliaan viettänyt harmonikkataiteilija Maria Kalaniemi, 50-vuotisjuhlakiertueellaan keikkaillut Piirpauke, suomalais-amerikkalainen Aallotar, saamelaisartisti Ánnámáret videotaidetta sisältäneen esityksensä kanssa, T for Three, Vilma Talvitie, paluun tehnyt Spooky Hamsters, vibrafonisti Panu Savolainen & JPP, Barockstämman sekä kaustislaislähtöinen Anssi Käsälä Band. Mukana oli myös runsaasti suomenruotsalaisia esiintyjä, tarinankerrontaperinnettä sekä tanssia säestäviä yhtyeitä. Koreografioituja tanssiteoksia esittivät mm. Alpo Aaltokoski Company, vuoden 2024 kansantanssiryhmä Vinhakat Joensuun Motorasta.

Suuren yleisön tuntemia artisteja oli festivaaleilla useana päivänä. Viikon kohokohtina olivat a cappella -yhtye Club For Fiven sekä Miljoonasateen esiintymiset täydelle KPO-areenalle. Muita päälavalla esiintyneitä koko kansan tuntemia esiintyjä olivat laulaja-lauluntekijä Viitasen Piia yhteineen, Viron euroviisuedustaja Puuluup, Pariisin Kevät sekä viihdeorkesteri HT Combo Big Band solistinaan tangokuninkaallinen Elina Vetteranta.

KANSAINVÄLINEN OHJELMATARJONTA

Ohjelmassa nähtiin runsaasti sekä kansainvälisiä tulokkaita että pitkän linjan huipputekijöitä yhteensä yli 20 eri maasta. Kohokohtia olivat maililainen maailmankuulu blues-legenda Samba Touré sekä vaihtoehtoista latinomusiikkia esittävä Etelä-Amerikan eri maista tuleva LADAMA. Italiainen rituaalirytmijä muinaisiin tarinoin yhdistelevä Ashebalsta saapui Kaustiselle yhteistyössä Italian kulttuuri-instituutin kanssa.

Kehorytmijä lauluun yhdistelevä serbialainen Alice in Wonderband valloitti niin omilla esityksillään kuin yhteisesityksellä suomalaislähtöisen Turkissa asuvan Vilma Talvitienkin kanssa. Ranskan Bretagnen vahva musiikkiperinne oli koko viikon monipuolisesti esillä Breizh Izel Orchestran toimesta. Omien esiintymistensä lisäksi he esittelivät kansainvälisessä Kaustinen ICH Academyn ohjelmassa, esiintyivät Antti Paalasan luotsaamassa KPO-areenalla esitetystä Acc United -konsertissa sekä pitivät Unescon aineettoman kulttuuriperinnön luetteloon nostetun fest-noz-tanssijuhlan Maunon Makasiinilla. Skandinaavis-kelttiläinen Baltic Crossing teki kauan odotetun paluun Kaustisella

ja Irlannista esiintymässä nähtiin Eilbhe -trio. Ruotsalainen Roger Tallroth esiintyi yhdessä kaustislaisen huippuviulisti Esko Järvelä kanssa sekä isommissa Timo Alakotilan säveltämässä Mandoliinikonsertossa. Senegalilaista räppiä ja suomalais-ugri-laista kansanmusiikkiestetikkaa yhdistävä Eve Crazy & Mar Yo esiintyivät sekä aikuisille että lapsille suunnatuissa konserteissa, monikulttuurinen Jarans Del Norte esitteli meksikolaista son jaroncho -perinnettä ja laulaja-lauluntekijä Monique Claire saapui esiintymään Australiasta. Taiwanin musiikkikulttuuria esitteli NTNU GIEM Ensemble ja Japanilainen Salmiikki valloitti suomenkielisillä lauluillaan ja viisikielisillä kanteleillaan. Suomalaisen huippumuusikko Timo Alakotilan vieraana olivat amerikkalaisiskokset Natalie ja Brittany Haas ja Viron euroviisuedustaja Puuluup täytti KPO-areenan humoristisella ja taitavalla lavashowllaan. Tallari-yhtyeen yhteistyöprojekti toi Jan Johanssonin ja Susanne Rantatalon esiintymään Ruotsin Norrbottenista. Lisäksi festivaaleilla nähtiin virolaisen Triukan ja Kaustisen Kiri-Näppeitten yhteisesiintymisen, niinkään virolainen ÖÖUIGE ja old-time-musiikkia esittävä Tyler Two with Steve Rosen USA:sta.

Miljoonasade KPO-areenalla. Kuva Susanna Salokannel

VUODEN YHTYE

Kaustisen vuoden yhtyeeksi valittiin suomenruotsalaisen polska- ja menuettiperinteen asiantuntija, Suupohjan musiikkiperinteen vahva kannattaja I Fäälän. Yhtye nostaa esille Suupohjan eteläisimmillä ja muilla ruotsinkielisen länsirannikon alueilla musiikki- ja tanssi-perinteissä erityisen ainutlaatuisina säilyneitä menuetteja ja on siten hieno esimerkki elävän kulttuuriperinnön eteen tehtävästä ruohonjuuritason työstä. Valinta toteutettiin täydellisesti myös festivaalin vuoden teemaa ”kylässä”, johon I Fäälän sopii hienosti painottaessaan tekemisessään paikallisen monimuotoisuuden ja mm. eri kylien tyylierojen huomioimista. I Fäälän esiintyi festivaaliviikon aikana kolme kertaa, joista yhdessä mukana oli iso määrä muusikkovieraita sekä tanssia.

PELIMANNIOHJELMA

Kaustisen kansanmusiikkijuhlien kuuluisa yhteisöllinen tunnelma rakentuu pitkälti jopa ulkomaita myöten tulevien tuhansien pelimannien varaan. Kotimainen pelimannikenttä esittäytyikin sadoissa isoissa ja pienissä kokoonpanoissa, ja ulkomaisiakin ryhmiä saapui jälleen runsas määrä.

Pelimanniohjelma sisälsi yli 650 ryhmän esityksiä kaikilla 32 lavalla. Joukossa oli soittoyhtyeiden lisäksi kuoroja, kansantanssiryhmiä sekä sooloesityksiä. Runsaasta aikataulutetusta ohjelmasta huolimatta alueelle ja sen ulkopuolelle syntyi runsain määrin epävirallisia ja spontaaneja puskasoittoja ja jameja. Myös sisätiloihin järjestettiin joka päivälle ja yölle mahdollisuus jameihin, joissa soitto sai soida aamun pikkutunneille saakka. Perinteiseen tapaan juhla-illalla toteutettiin myös maksutonta ohjelmaa ympäri Kaustisen keskustaa sekä ensimmäistä kertaa myös Kokkolassa, ja pelimannien esiintymispaikkoina olivat muun muassa palvelukodit, kaupat sekä huoltoasemat.

Jamit Trokassa. Kuva Risto Savolainen

SHOWCASE-SARJA

Festivaalin vakiintuneessa showcase-sarjassa esitellään eteenpäin pyrkiviä, nousevia ja kansainvälistyviä kansanmusiikin nimiä. Raati valitsi kovatasoisesta hakijajoukosta kolme kokoonpanoa, jotka kokonaisuutena edustavat kansanmusiikin monenlaisia puolia ja pyrkivät tavoitteellisesti kohti kansainvälistä kenttää. Yhtyeet olivat karjalaiset tanssisävelmät vanhan musiikin estetiikkaan ja live-elektronikkaan yhdistävä jouhikkotaiteilija Ilkka Heinonen, kuusihenkinen, raikas, eri tyylilajeja hyödyntävä Hostikka sekä perinteiseen kansanmusiikkiin nojaava omaa ja muista tyylilajeista ammentava tämän hetken tyylikkäämmäksi yhtyeeksi tituleerattu Luomuduo. Showcase-yhtyeet pääsivät esiintymään vaikutusvaltaiselle delegaatiolle, joka oli kutsuttu tutustumaan kansanmusiikin nouseviin tähtiin ja Kaustis-ilmiöön. Ryhmään kuului tuotantotoimistojen edustajia, keikkamyymiä ja festivaalijärjestäjiä eri maista. He tutustuivat festivaaliin ja koko lähialueen elävään perinteeseen ja seurasivat showcase-yhtyeiden konsertteja, jotka olivat peräkkäin keskiviikkona 10.7. Kallioklubilla. Showcase-sarjan yhteistyökumppaneina toimivat YLE sekä Music Finland.

Kyläsoitto Vintturilla. Kuva Krista Järvelä

Lepohetki rinteessä. Kuva Susanna Salokannel

UNESCON PERINNEALUEEN JA KAUSTISLAISTEN TOIMIJOIDEN TILAISUUDET

Unescon aineettoman kulttuuriperinnön luetteloon liitetty kaustislaisen viulunsoitto sekä siihen liittyvät käytänteet olivat esillä runsaslukuisena koko viikon ajan. Kaustislainen kavalkadi on yksi tapahtuman odotetuimmista ohjelma-numeroista. Vuoden 2024 kavalkadikonsertti, Maamiehen apu ja ilo!, esitettiin festivaaliviikon aikana kahteen kertaan. Esityksessä pureuduttiin Yleisradion ja kaustislaisen viulunsoiton jo 1930-luvulta alkaneeseen yhteyteen ja siinä avattiin radion merkittävää roolia paitsi Konsta Jylhän ja Purppuripelimannien, myös festivaalien kansansuosion takana. Konsertin juonsi kansanmusiikin sinival-koisesta äänestään tunnettu Sirkka Halonen.

Toinen suuri kaustislainen yhteiskonsertti oli Kaustinen-salissa esitetty mestaripelimanni Timo Valon sävellyskonsertti Kaustisen järvet ja lammet soi, osa 3, jossa esiintymässä olivat lähes kaikki kaustislaiset kyläyhtyeet.

Festivaaliviikon avajaispäivänä kaikki paikalliset tanssijat sekä soittajat osallistuivat näyttävään avajaiskulkueeseen, joka lähti

Osuusmeijerin pihasta ja päättyi festivaalialueen pääareenalle tuoden kyläläiset mukanaan juhlaan. Alueella kulkueen vastaanotti suuri ja perinteinen kaustislainen avajaissoitto sekä Hääkuoron tervehdys.

Viikon jokaisena päivänä Pelimannitalossa esiintyi kaustislaisia soitto- tai lauluryhmiä tai yksittäisiä pelimanneja. Muistojen Kaustinen -konserttisarja on monen vuosikymmenen ajan toiminut konsepti, jossa musiikin lisäksi merkittävässä roolissa ovat tarinat musiikin taustalla sekä historiallinen perspektiivi. Toinen jokapäiväinen paikallista perinnettä esittelevä konsepti on Soit-tosalissa festivaaliaamuisin toteutettava Kaustisen tunti, jossa kussakin esiintyi 1–2 kyläyhtyettä tai muuta pienempää ryhmää. Elävää perintöä meiltä -tunti toteutettiin jälleen jokapäiväisenä konserttikonseptina, jossa Juhlapihalla esiintyi kaustislaisten yhtyeiden tai ryhmien lisäksi yhtyeitä koko laajalta läheiseltä perinnealueelta.

Kaustisen kunnan järjestämä vuosittainen tapahtuma ulkokaustislaisille pidettiin Vintturin kylällä, ja paikalla oli runsaslukuinen osallistujajoukko.

KANSANTANSSI

Kansanmusiikin lisäksi monipuolisella kotimaisella kansantanssilla on vahva asema juhlien ohjelmistossa. Vuonna 2024 esiintymässä oli noin 42 ryhmää eri puolilta Suomea. Kansantanssiohjelmaa ja oheistoimintoja suunnattiin monipuolisesti ja tasapuolisesti eri ikäryhmille.

Kotimaista kansantanssin huippua edustivat Motoran Särpäkät, Pelmakat sekä Vuoden 2024 kansantanssiyhtyeeksi valittu Vinhat. Yksi nykytanssin suomalaisista peruspilareista Alpo Aaltokoski Company esitti iskelmäperinnettä nostavan Aina joku vie -teoksen (yhteistyössä Pohjanmaan tanssin aluekeskus), kouvolaalainen Sevottarii tanssi Samuli Putron musiikin tahtiin KPO-areenalla, jossa esitettiin niin ikään leikittelevä ja kokeileva nykykansantanssia sisältävä Tanssiteos BRO. Kuromarja, Ahjolan Tanhuujat sekä Klaukkalan kansantanssijat valloittivat omilla esityksillään.

Kaustislaisen elävän kansantanssiperinnön lähettiläät, Kaustisen Nuorisoseuran Ottoset, tanssivat, soittivat ja lauloivat koko viikon ajan noin 250 esiintyvän harrastajan voimin. Ottosten eri-ikäisten kansantanssi- ja pelimanniryhmien ohjelmistossa oli perinteisiä suomalaisia kansantansseja sekä modernimpia kansantanssikoreografioita, ja festivaalin kylässä-teema näkyi myös Ottosten tanssiohjelmissa.

Jaettuna parempi –konsepti toteutettiin jo kolmannen kerran ja siihen sai hakea mukaan alkuvuodesta. Sen tarkoituksena on mahdollistaa festivaaliesiintyminen ilman elävää musiikkia toimiville kansantanssiryhmille, koska elävä musiikki on vaatimuksena tapahtuman tanssiesiintyjille. Festivaali toimii musiikkiryhmän ja tanssiryhmän yhteensaattajana. Tänä vuonna tuloksena oli festivaaliesiintymisen mahdollistaminen kahdelle tanssiryhmälle, keskisuomalaisille Ison Tanhuujien tanssiryhmille nimeltään Alku, Polku ja Tosi-Isot ja säestäjänä toimivat Keski-Pohjanmaan konservatorion sekä Centria-ammattikorkeakoulun opiskelijayhtye Kokkola Folk.

Ulkomaisia kansantanssiryhmiä juhlille saatiin kaksi, joista toinen oli kehorytmiikkaan ja sen kautta lähtevään liikekieleen perustuva Alice in Wonderband Serbiasta. Espanjalainen Grupo de Coros Y Danzas Francisco De Goya oli toinen ulkomaisista ryhmistä tuoden mukanaan upeita koreografioituja esityksiä mm. flamencon edeltäjäksi katsotusta escuela bolera -tanssista. Festivaaliväki pääsi tutustumaan Bretagnen Unescon

aineettoman kulttuuriperinnön listalle nimettyyn fest-Noz -tanssijuhlaperinteeseen Breizh Izel Orchestran sekä englantilaiseen omintakeiseen kansantanssiperinteeseen Helsinki Morrisersin johdolla.

Festivaalivierailta oli myös erinomaiset mahdollisuudet syventää viikon aikana omaa tanssiosaamistaan. Päivittäisten tanssitupien ja työpajojen kirjosta oli mahdollisuus valita oppimistuokio uuden parissa tai keskittyä jo opittujen taitojen syventämiseen. Pohjoismaista sosiaalista tanssia pääsi joka päivä tanssimaan Maunon makasiinilla Nordic Dance Kaustinen tanssijamityöpajoissa, joissa tanssittiin ja opeteltiin tiistaista perjantaihin polskan eri maalaisia variaatioita sekä tyylien moninaisuutta. Uutuutena järjestettiin Katajan jamitanssipajoja, joissa jo alku-asteleat osaavat tanssijat pääsivät kartuttamaan kuvioitaan eri tanssilajien osalta. Lisäksi kansanomaisten paritanssien elävän perinnön kansalliseen luetteloon pääseminen innoitti järjestämään päivittäisiä paritanssipyörähdyksiä Emma Kantelisen ja Béla Gazdagin opastuksella.

Jokavuotisen, perinteikkään Petri Kauppisen johdatteleman ja JPP-yhtyeen säestämän Yökatrillin lisäksi tanssittiin jo useampaan kertaan toteutettu matalan osallistumiskynnyksen yhteisöllinen ja vapaamuotoinen Iltavilli, joka saavutti Hanna Poikelan ja Raakaa Tradia -työryhmän vetämänä suuren suosion. Kolmantena yötanssina toteutettiin suomenruotsalaista perinnettä kunnioittava Menuettien yö, jota luotsasi pietarsaarelainen tanssipedagogi Jessica Krohn. Säestämässä olivat katkeamattoman menuettiperinteen kantajat Kaustisen Vuoden 2024 yhtye I Fäälän sekä Johanna Lönngren & Rie. Jokaisen festivaalipäivän pystyi aloittamaan aamujoogalla, ja viikon aikana improvisaatioon liittyviä työpajoja pidettiin sekä äänen ja kehon yhteydestä että vapaan liikkeen muotoutumisesta tanssiksi.

Ottoset KPO-areenalla. Kuva Krista Järvelä

Annámáret Kaustinen-salissa. Kuva Risto Savolainen

Mestaripelemannit Unto Kukka, Liisa Matveinen, Jari Paavola ja Jarmo Varila. Kuva Krista Järvelä

MESTARIPELIMANNIT

Mestaripelemanni on arvonimi, jonka Pro Kaustinen ry myöntää henkilölle, joka perinteisellä taidollaan, runsaalla ohjelmistollaan tai muilla merkittävillä ansioillaan on edistänyt kansanmusiikkiharrastusta. Vuonna 2024 mestaripelemannin tai mestarikansantanssijan arvonimen sai neljä henkilöä: Unto Kukka, mandoliini (li), Liisa Matveinen, kansanlaulu (Ilomantsi), Jari Paavola, haitari (Kokemäki) ja Jarmo Varila, viulu (Kaustinen). Festivaaliplaketin sai kansanmusiikin monipuolinen toimija ja oman alueensa yhteisöjen innostaja, musiikin opettaja Timo Saarimäki Alavudelta.

Yleisöä. Kuva Sami Sorasalmi

LASTEN KAUSTINEN

Kaustisen kansanmusiikkijuhlat on vahvasti koko perheen tapahtuma, joka tarjoaa lapsille ja koko perheelle erikseen suunnattua ohjelmaa. Lasten ohjelmaa oli jälleen runsaasti joka päivä niin suuremmilla konserttilavoilla kuin lapsille erityisesti suunnatussa Lastenteltassa. Ohjelmassa oli niin lasten omia pelimanniyhtyeitä, kansantanssiryhmiä, kansainvälisiä artisteja kuin lastenmusiikkiorkestereitakin. Lastentelttaa pyörittävät musiikkikasvatuksen ammattilaiset ja kansanmusiikin osajat, Tradilinnut, jotka sekä musisoivat, laulattivat että leikkivät teltan väkeä festivaaleilla koko viikon ajan.

Lasten Kaustisen ohjelmassa nähtiin suuri pääareenalla toteutettu konsertti laajasti Suomessa tunnetun Soiva siili -orkesterin seurassa. Keskijohjanmaa-areenalla nähtiin myös perinteiset kaksi Mukulamatieaa, joista ensimmäisestä isännöivät paikalliset Ottosten eri kansantanssiryhmät tällä kertaa joensuulaisen Motoran Vinhakoiden kanssa. Toisessa Mukulamatiea-konsertissa soitti ja lauloi ympäri Suomea yhteen kokoontunut monisatapäinen Näppäreiden joukko.

Lastenohjelmassa nähtiin Orffit, Tuija Rantalainen ja Vahtikoira Veikko, Farkkunallet, Lastenduo Veije, Hiiri Hätä Houtu sekä wolo-finkielisiä lauluja esittävä Sunuy Xale. Uulun Liikkuvan Lastenkulttuurikeskuksen tuottamissa monipuolisissa konserteissa ja työpajoissa festivaaliyleisö pääsi kuulemaan musiikkitarinan Muurikki ja Metsän väki sekä osallistumaan Roskaduon mukaansatempaavaan konserttiin soittamalla kierrätys- ja luonnonmateriaaleista tehtyjä soittimia. Lisäksi Uulu piti Runolaulusta räppiin -työpajoja, joihin pystyi osallistumaan kaiken ikäiset festivaalivieraat.

Suomen Nuorisoseurat ja Keppihevosharrastajien yhdistys toivat alueelle aikuisten keppihevosharrastajien, jossa lapset saivat toimia opettajina ja Kaustisen Marttojen käsityöpajoissa askarrelltiin mm. Kaustinen-kasseja tai -lippalakkeja. Kirsi Kunnas 100 -runo-olo-huone-näyttely löytyi koko festivaaliviikon ajan Kansantaiteenkeskukselta ja teeman innoittamana Lastenteltan päivät päätettiin iltatarinaan Kirsi Kunnaksen tuotannosta ja teltalla pidettiin runotyöpajoja. Lisäksi Museosalissa järjestettiin joka päivä Omasta päästä -työpaja, jossa pääsi soiton ja laulun kautta tutustumaan Suomen Kansansoitinmuseoon ja kehittämään omia lauluja postikorttien kuvien pohjalta. Lasten Kaustisen toteuttamiseen osallistui Lastenkulttuurikeskus Lykky.

Lasten Kaustinen. Kuva Krista Järvelä

TYÖPAJAT JA OSALLISTAVA TOIMINTA

Kaustisen kansanmusiikkijuhlien henki on kaikkien ikäryhmien yhteisöllisyyttä ja kulttuuriperinnettä vahvistava ja vahvasti osallistava, mikä toteutuu käytännössä muun muassa siten, että vastaanottajan ja kokijan roolin lisäksi jokaisella on mahdollisuus osallistua aktiivisesti erilaisiin työpajoihin. Osallistava ohjelma työpajoinen tarjoaa festivaalikävijöille mahdollisuuden aktiiviseen kansanmusiikin ja tanssin tekemiseen, eikä festivaalivieraan tarvitse olla pelkästään passiivinen sivustaseuraaja. Osallistumisen kautta vahvistuu myös tunneside itse musiikkiin ja tanssiin, mutta samalla myös tapahtumaan, jossa kokemus on saatu. Osallistava ohjelma saa joka vuosi hyvää palautetta ja on tärkeä osa festivaalin tunnelmaa, joten runsasta tarjontaa pidetään yllä vuodesta toiseen. Kuluneen kesän juhlilla yleisölle avoimia matkailun kynnyksen soitto- ja laulutyöpajoja järjestettiin 38 sekä tanssitupia ja -työpajoja 37 kappaletta. Lisäksi ohjelmassa oli suuren suosion saavuttanut aamujooga jokaisena festivaaliamuna festivaalikänsän, tanssijoiden ja soittajien virkistykseksi. Festivaalivierailta oli myös mahdollisuus osallistua lukuisiin yleisötansseihin, yhteislaulutilaisuuksiin sekä jameihin.

EUROPEAN FOLK NETWORK -KONFERENSSI

European Folk Network -verkoston konferenssi järjestettiin Kaustisella 24.-25.9.2024. Kaksipäiväiseen konferenssiin saapui noin 100 osallistujaa merkittävimmistä eurooppalaisista kansanmusiikki- ja kansantanssiorganisaatioista noin 15 eri maasta. Konferenssin teemana oli aineeton kulttuuriperintö, minkä koettiin osuvan keskipohjalaisen kansanmusiikkialan osaamisen ytimeen. Konferenssin tarkoituksena oli vahvistaa alueen kansanmusiikitoimijoiden asemaa elävän kulttuuriperinnön edelläkävijöinä Euroopan kansanperinteen kentällä ja samalla pyrittiin lisäämään sekä alueellisen että suomalaisen kansanmusiikin ja sen toimijoiden kansainvälistä näkyvyyttä ja vaikutusvaltaa. Konferenssin koettiin tuovan myös vastavuoroisesti osaamista Suomeen sekä alueen toimijoille.

Konferenssiohjelmassa oli esitelmää aiheista aineettoman kulttuuriperinnön suojele ammattikansanmuusikoiden näkökulmasta, digitaaliset innovaatiot ja unkarilainen Folk_Me -projekti, kestävyysperiaatteet kansanmusiikissa ja -tanssissa sekä Pohjoismaisen kansanmusiikin brändääminen. Paneelikeskusteluja kuultiin formaalista ja informaalista kansanmusiikin koulutuksesta, kansanperinteiden valtavirtaistamistarpeista, infrastruktuurin haasteista Islannissa, Grönlannissa ja Färsaarilla, uusi-eurooppalaisuudesta sekä Euroopan eri tanssisuuntauksista. Konferenssin aikana pidet-

tiin keskustelu- ja muita työryhmiä, jonka aiheina oli aineettoman kulttuuriperinnön suojelumekanismit mm. festivaalien, median, koulutuksen ja artistien lähtökohdista sekä EFN -verkoston tulevaisuuden suunnitelmat ja rahoituksen hakumahdollisuudet. Konferenssin aikana luotiin pohjoismaiden ja baltian yhteinen kansanmusiikin työryhmä, jonka toiminnalle suunniteltiin jo jatko-toimenpiteitä. Konferenssin yhteydessä kansainväliselle osallistujajoukolle esiintyi Keski-Pohjanmaan konservatorion, Centria AMK:n ja Taideyliopisto Sibelius-Akatemian kansanmusiikin opiskelijat, Kaustisen nuorisoseuran JunioriOttoset, kansanmusiikin ammattiyhtye Tallari yhdessä iranilaislähtöisen Mehrnoosh Zolfagharin kanssa, Erkki Virkkala ja Iikka Huntus, Aapintuvan pelimannit Mauno Järvelän vetämänä, kanteletaiteilija laulaja-lauluntekijä Maija Kauhanen, espanjalainen El Pony Pisador sekä Teho. Konferenssi järjestettiin yhteistyössä European Folk Network -verkoston, Kansanmusiikki-instituutin, Tanskan folk- ja juurimusiiikin katojärjestö Tempin sekä unkarilaisen Hungarian Heritage Housen kanssa ja konferenssin järjestämistä tukivat Nordisk Kulturfond, Suomen Kulttuurirahaston Keski-Pohjanmaan rahasto, Kaustisen kunta, Suomalais-ruotsalainen kulttuurisäätiö, Keski-Pohjanmaan konservatorio, Centria ammattikorkeakoulu sekä Taideyliopiston Sibelius-Akatemia.

Näppärit esiintymässä EFN seminaarissa 2024. Kuva Susanna Salokannel

TALOUS

Vuoden 2024 festivaalin rahoitus koostui pääosin lipunmyynti- ja majoitustuloista, anniskelu- ja ravintolatuloista sekä avustuksista. Kulueristä suurimmat olivat ohjelmatuotanto ja järjestelykulut sekä hallintokulut. Talouden määrälliset tavoitteet oli asetettu vasten edellistä tuotantokautta maltillisin kasvutavoittein.

LIPUNMYyntI

Lippuja tapahtumaan myytiin 18473 kpl. Lipputyyppeinä olivat päivälippu, iltalippu (ti-pe klo 19.00 alkaen), viikonloppulippu ja viikkolippu. Päivä- ja viikkolipuissa oli tarjolla myös lastenliput. Tapahtuman kokonaiskäyntimäärä oli 51514. Kokonaiskäyntimäärä koostuu päivälipuiksi muunnetuista myydyistä lipuista, juhlille rekisteröityneistä pelimanneista, joiden keskiikäntimääräksi on laskettu kulunvalvontatietoihin perustuen 4 käyntiä (päivää) / henkilö, ilmaistilaisuuksista sekä vastikkeettomista lipuista. Edellisuuteen verrattuna myytyjen lippujen määrä väheni -4 %, kokonaiskäyntimäärässä vastaavasti kasvua oli 7 %.

Festivaalin lipunmyynti toteutettiin Lippupiste Oy:n kautta. Ennakkolipunmyynti jaettiin kahteen jaksoon. Edullisimmat

liput olivat myynnissä 12.1.–8.4.2024 ja hieman kalliimmat ennakkoliput 9.4.–23.6.2024. Normaalihintaiset liput olivat myynnissä 24.6.–13.7.2024. Lippupisteen kautta ostettuihin päivälippuihin oli saatavilla yhteistyökumppanuuden tarjoama S-asiakasetuhinta. Festivaaliaikainen lipunmyynti hankittiin osittain ostopalveluna Lippupiste Oy:ltä, jonka kautta tuli lipunmyyntijärjestelmä ja kulunvalvontajärjestelmä. Varsinainen festivaaliaikainen lipunmyynti toteutettiin itse festivaaliorganisaation kautta.

AVUSTUKSET

Pro Kaustinen sai opetus- ja kulttuuriministeriöltä festivaaliavustusta 158 000 € ja Kaustisen kunnalta yleisavustusta 25 000 €. European Folk Network -seminaarin järjestämiseen tukivat Suomen Kulttuurirahaston Keski-Pohjanmaan rahasto sekä Suomalais-ruotsalaiselta kulttuurirahasto (Kulturfonden).

Pääportilla. Kuva Susanna Salokannel

TUOTANTO

FESTIVAALIORGANISAATIO

HALLITUS JA KOKOPÄIVÄISET TYÖNTEKIJÄT

Strategiatyöstä ja taloudesta vastaa hallitus, johon kuuluvat vuoden 2024 alusta Ira Korkala (pj.), Teemu Seikkula (vpj.), Jarmo Finnilä, Pilvi Järvelä, Lauri Oino ja Ilona Salomaa-Uusitalo. Hallitus kokoontui tilikauden 1.10.2022–30.9.2023 aikana 9 kertaa, lisäksi pidettiin 4 iltakoulutilaisuutta. Festivaaliviikon aikana hallitus kokoontui päivittäin. Hallitustyöstä ei maksettu palkkiota.

Operatiivista toimintaa johti tilikauden 1.10.2023–30.9.2024 aikana yhdistyksen toiminnanjohtaja Valtteri Valo. Ohjelma-johtajana työskenteli Anne-Mari Hakamäki (80 %) ja ohjelma-tuottajana Paula Kettu (1.11.2023–31.8.2024, 50-70 %). Tuotantopäällikön tehtäviä ajalla 1.10.2023–31.8.2024 hoiti Jukka Virkkala (50–100 %). Työterveyshuollosta vastasi Työplus Oy.

Festivaaliaikaiset työntekijät ja lyhyemmät työsuhteet

Työsuhteen kesto

alle 1 kk	107 henkilöä
1–5 kk	11 henkilöä
5–12 kk	7 henkilöä

Lakua, lakua. Kuva Sami Paasila

Ottoset. Kuva Krista Järvelä.

TALOUS JA HALLINTO

Pro Kaustinen ry:n taloushallinnassa on käytössä sähköisen taloushallinnon ProCountor Taloushallinto ohjelmisto. Yhdistyksen kirjanpitäjänä toimi KLT Tanja Leivo Kappelin Tilikulma Oy:sta ja tilintarkastajana HTM Virve Puolitaival (HTM). Yhdistyksen lakipalveluista vastasi Asianajotoimisto Legistum Oy.

OHJELMATUOTANTO

Ohjelmajohtajan alaisuudessa toimi ohjelmatuotantotiimi, johon kuuluivat vuoden 2024 pelimanniohjelman koostajana ja ohjelmatuottajana toiminut Paula Kettu ja ohjelmatoimikunnan puheenjohtaja Anni Järvelä. Kansanmusiikin ja -tanssin ammattilaisista ja harrastajista koostuva, korvauksetta toimiva ohjelmatuotantotiimi tuki ohjelmatuottajien työtä ja tarjosi asiantuntevaa perspektiiviä sisältövalintoihin. Paikallisperinteen toimikunta keskittyy paikallisen ohjelman suunnitteluun ja kehittämiseen. Paikallisperinteen toimikunnassa jäseniä on jokaisesta Pro Kaustinen ry:n jäsenyhdistyksestä, ja toimikunta tuo Unescoon listatun perinteen alueen toiminnan ja näkökulmat esiin juhlien sisältöä suunniteltaessa.

JÄRJESTELYT JA RAKENTAMINEN

Festivaalijärjestelyjä suunniteltiin ja kehitettiin aktiivisesti talven ja kevään aikana. Festivaalialuetta kehitettiin toimivammaksi kokonaisuudeksi. Päivityksiä tehtiin mm. Pelimannitorin alueen toimivuuteen ja alueen yleiseen ilmeeseen. Soittosalin ja Sivutuvan somistukset toteutettiin yhteistyössä Kaustisen Marttojen kanssa. Festivaaliareenan, Trokan ja Mondon katokset pystytettiin Kaustisen kunnan toimeksiantona toukokuussa. Festivaalipuisto rakennettiin juhla- ja heinäkuun aikana. Jätehuolto ja siivous toteutettiin yhteistyössä paikallisten toimijoiden kanssa.

Kalliolle kukkulalle vie tieni konserttiin. Kuva Risto Savolainen

Juhlapihan Infopuoti. Kuva Sami Paasila

MAJOITUSTOIMINTA

Festivaali vastasi esiintyjien ja toimihenkilöiden majoituksista sekä perhemajoituksesta. Majoitukset järjestettiin pääosin ryhmämajoitustiloissa Kaustisen keskuskoululla, Järvelän koululla, Puumalan koululla ja Vetelin koulukeskuksella. Muita majoituskohteita olivat muun muassa Kaustisen Raviopiston asuntolat sekä Hotelli Kokkola. Karavaanari- ja telttamajoitusta järjestettiin yhteistyössä Kaustisen Pohjan-Veikkojen kanssa.

Perhemajoitusta kehitettiin yhdessä majoittajien kanssa toimivammaksi kokonaisuudeksi. Mahdollisuutena oli tarjota huoneen lisäksi myös asuntoauto- ja telttapaiikkaa. Perhemajoittajia oli 40 Kaustisen ja Vetelin alueella. Yleisömajoituksen osalta yhteistyötä tehtiin myös Kaustisen Kehitys oy:n (Hotelli Kaustinen) kanssa.

Roamin' Street Band Sopukassa. Kuva Krista Järvelä

RAVINTOLA- JA ANNISKELUKUMMINTA

Festivaalin ravintolapäällikön toimi kilpailutettiin edellisen toimijan jäätyä pois. Uutena ravintolapäällikkönä aloitti Kai Kangasmetsä, jonka johdolla anniskelu- ja ravintolapalveluita kehitettiin entistä toimivammaksi. Festivaaliravintolan järjestäjänä jatkoi sopimuksessa olleen optiovuoden myötä Delicatessen, joka toimi myös yhteistyökumppanina catering-toiminnassa. Festivaalialueen anniskeluluvan piiriin lukeutuivat Mondo, Troka, Kestikievari, Pelimannitalo, Marjaananvillen kahvila, Kallioklubi ja Kalliokrouvi. Festivaaliaikaiset elintarvikemyyjät sijoitettiin Juhlapihan basaarin ympärille. Elintarvikemyyjä oli yhteensä 12.

VIESTINTÄ JA MARKKINOINTI

Festivaalin markkinoinnista vastasivat toiminnanjohtaja, ohjelmajohtaja, tiedottaja ja myyntisihteeri yhdessä markkinointi- ja viestintätoimikunnan kanssa.

Tärkeimmät markkinointitoimenpiteet linkitettiin ohjelmatuotannon aikatauluihin. Keskeiset kanavat markkinoinnissa olivat uusitut www-sivut sekä aktiivinen näkyminen sosiaalisessa mediassa, erityisesti Facebookissa ja Instagramissa. Myös printtimainontaa ja painotuotteita hyödynnettiin markkinoinnissa.

Markkinointityötä tehtiin läpi vuoden. Markkinoinnin tueksi laadittiin ajankohtaisista aiheista tiedotteita. Sosiaalisessa mediassa sekä omilla nettisivuilla toteutettiin lisäksi erilaisia markkinointitempauksia. Merkittävää markkinoinnissa oli yhteistyökumppanuussopimus Hilla Group Oyj:n kanssa, mikä takasi sopimuksen osapuolille erinomaisen näkyvyyden paikallisesti ja maakunnallisesti.

Festivaalin ensimmäiset ohjelmakiinnitykset julkistettiin tammi-kuun alussa. Varsinainen ohjelmajulkistus järjestettiin huhtikuussa Pelimannitalolla.

Ennakkoesite julkaistiin varsinaisen ohjelmajulkistuksen yhteydessä huhtikuussa, ja varsinainen käsiohjelma ilmestyi festivaaliviikolle. Käsiohjelman rinnalla hyödynnettiin festivaalin omaa mobiilisovellusta. Sovelluksen toimintoja kehitettiin, ja sovelluksen kautta pystyttiin lähettämään ilmoituksia käyttäjille mm. ohjelmamuutoksista reaaliaikaisesti. Muuta informaatiota sovellukseen jaettiin festivaalin kotisivujen kautta. Sovellus toteutettiin yhteistyössä Chocelyn ja Gestin kanssa.

Festivaalin aikana mediaa palveli tiedotustoimisto, jossa pidettiin myös päivittäiset lehdistötilaisuudet. Festivaaliaikainen tiedotuspalvelu toteutettiin ostopalveluna Kulttuuritoimituksen tuotantopalveluilta, vastuuhenkilöinä Kirsi Haapamatti ja Marita Salonen.

Ruokakujan tunnelmaa. Kuva Krista Järvelä

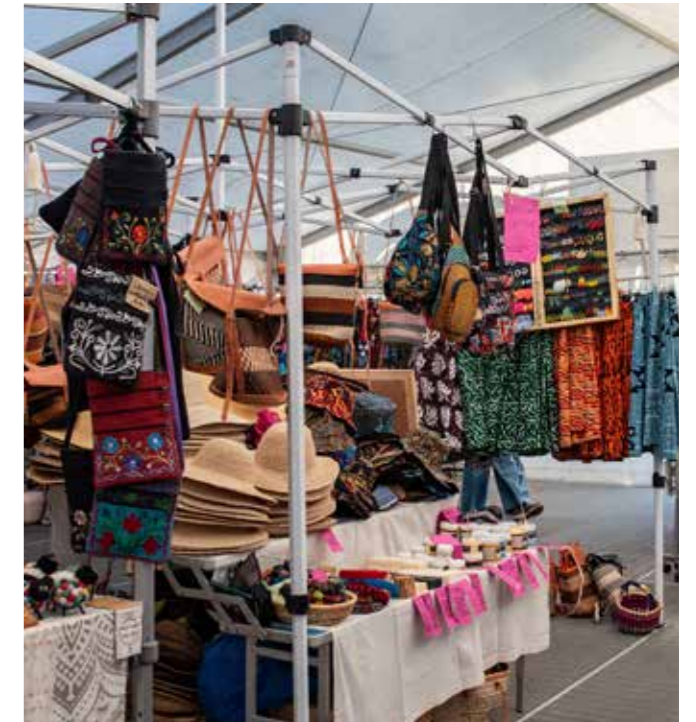
VASTUULLISUUS

Pro Kaustinen on sitoutunut Kansanmusiikin ja kansantanssin edistämiskeskuksen laatimiin alan turvallisemman tilan periaatteisiin. Festivaalilla on häirintäyhdyshenkilö, keneen pystyi olemaan tarvittaessa yhteydessä sekä erillinen palautekanava, johon pystyi jättämään palautetta mahdollisista häiriötilanteista myös anonymisti.

Festivaali edisti saavutettavuutta tarjoamalla ikärajattomat esiintymispaikat ja ilmaiseiintymisiä festivaalialueen ulkopuolella. Myös tilojen esteettömyyteen kiinnitettiin huomiota. Saavutettavuuden edistämiseksi festivaali on mukana mm. Kaikukortti-verkostossa.

Tapahtuma pyrkii suunnitelmallisesti vähentämään ympäristökuormitustaan. Tapahtumapaikoilla on pääosin pysyvä infrastruktuuri, mikä vähentää tilapäisen rakentamisen ja purkamisen ympäristövaikutuksia. Niitä vähennetään myös uusiokäytöllä ja ekologisilla materiaaleilla. Festivaali käyttää pääasiassa paikallisia resursseja. Akustispainotteisuuden ansiosta keskimääräinen esityskohtainen sähkönkulutus on vähäistä.

Festivaali pyrkii helpottamaan saapumista julkisella liikenteellä. Kookolan asemalta ja lähialueelta on järjestetty bussikuljetus. Tarjolla on myös kimpakyytialusta. Kertakäyttöastioista pyritään pääsemään eroon ja ruokamyymälästä toivotaan lisää vegaanista tarjontaa. Jätteet lajitellaan. Festivaali pyrkii käyttämään uusiutuvaa energiaa.

Juhlapihan basaar. Kuva Krista Järvelä

Kaustinen FMF-myyntiä. Kuva Susanna Salokannel

YHTEISTYÖKUMPPANIT JA VERKOSTOT

Kansanmusiikkijuhlien tärkeimpinä tukijoina ja mahdollistajina toimivat opetus- ja kulttuuriministeriö ja Kaustisen kunta. Kunnan omistama festivaalialue, tarvittavat tilat ja festivaali-irtaimisto on vuokrattu festivaalin järjestämistä varten. Pro Kaustinen ry:n jäsenyhdistysten, Kaustisen Nuorisoseura ry:n, Kaustisen Näppärit ry:n ja Kaustisen Pelimanniyhdistys ry:n panostus juhlien järjestämiseen on merkittävä niin ohjelmatuotannossa kuin paikallisen perinteen vaalimisessa ja talkootyössä.

Jokilaaksojen Osuuspankki mahdollisti kaikille maksuttoman sisäänkäsyn festivaalin avajaispäivänä 8.7.2024. OP Jokilaaksot oli näkyvästi esillä myös muina festivaaliviikon päivinä omalla esittelyteltallaan Juhlapihalla sekä alueelle sijoitetun some-kuvakehyksen myötä.

Kansanmusiikkijuhlien pääyhteistyökumppaneina vuonna 2024 toimivat Jokilaaksojen Osuuspankin lisäksi Hilla Group Oyj ja Keski-Pohjanmaan Osuuskauppa KPO. Festivaalin pääesiintymislavan KPO-areenan sponsorina aloitti Osuuskauppa KPO. Kestikievarin lavakohtaisena yhteistyökumppanina toimi Sibanye Stillwaterin Keliber-litiumhanke. Pienemmässä mittakaavassa yhteistyötä tehtiin lukuisten paikallisten ja valtakunnallisten toimijoiden kanssa.

Paikallistasolla tärkeänä yhteistyökumppanina jatkoi Kansanmusiikki-instituutti, joka osallistui ohjelmatuotantoon ja erityisesti Elävän perinnön pisteen suunnitteluun ja toteutukseen sekä vastaa mestaripelimannivalintojen valmistelusta ja Konsta Jylhä kilpailun järjestämisestä. Lasten Kaustinen toteutettiin yhteistyössä Lastenkulttuurikeskus Lykyn kanssa.

Pro Kaustinen toimi aktiivisesti kansanmusiikki- ja kansantanssientällä osallistuen yhteisjäsenenä Kansanmusiikin ja kansantanssin edistämiskeskuksen toimintaan. Pro Kaustinen osallistuu aktiivisesti myös yleiseen festivaalientän kehittämistyöhön, kuten järjestötoimintaan ja seminaareihin. Pro Kaustinen ry on Finland Festivals ry:n jäsen. Tärkeitä verkostoitumistilaisuuksia olivat muun muassa Finland Festivalsin Festivaalipäivät.

Kansainvälisesti merkittävät yhteistyöfoorumit ovat EFN (European Folk Network) ja CIOFF (Conseil International des Organisations de Festivals de Folklore et d'Arts). Yhteistyöllä tavoitellaan rikastuttavia näkemyksiä ja vertailukohtia ohjelmistosuunnitteluun ja festivaalin käytännön toteuttamiseen, taloudellista synergiahyötyä esimerkiksi esiintyjävaihdon kautta sekä festivaalin kansainvälisten verkostojen ja maineen vahvistamista.

Kaustisen Hääkuoro. Kuva Krista Järvelä

LUOTTAMUS- JA TOIMIHENKILÖT

Valtteri Valo, toiminnanjohtaja
Anne-Mari Hakamäki, ohjelmajohtaja

HALLITUS

Ira Järvelä, puheenjohtaja
Teemu Seikkula, varapuheenjohtaja
Jarmo Finnilä
Pilvi Järvelä
Lauri Oino
Ilona Salomaa-Uusitalo

OHJELMATOIMIKUNTA

Anni Järvelä, puheenjohtaja
Jukka Hannula
Ville Ojanen
Désirée Saarela
Pauliina Syrjälä
Siiri Virkkala
Anne-Mari Hakamäki, esittelijä

PAIKALLISPERINTEEN TOIMIKUNTA

Salla Aho
Ira Järvelä
Mauno Järvelä
Raila Järvelä
Paula Kettu, ohjelmatuottaja
Sampsa Kujala
Emilia Käsälä
Toivo Rauma
Marika Timonen
Satu Tuominiemi
Ville Uusitalo
Outi Valo
Veikko Virkkala
Anne-Mari Hakamäki, esittelijä

MARKKINOINTI- JA VIESTINTÄTOIMIKUNTA

Krista Järvelä, puheenjohtaja
Martta Jussinmäki
Tuuli Laaksonen
Aino Lång
Linda Nevalainen
Heli Siirilä
Aliina Vuento
Anne-Mari Hakamäki, esittelijä
Valtteri Valo, esittelijä

JÄRJESTELYTOIMIKUNTA

Anne Puumala, puheenjohtaja
Taneli Hietalahti
Aija Järvenpää
Kari Korkala
Pekka Paavola
Sakari Puumala
Jukka Virkkala, tuotantopäällikkö
Valtteri Valo, esittelijä

NIMEÄMISTOIMIKUNTA

Susanna Järvenpää
Vesa Paavola
Maria Pulakka

